Nr 35

Kulturutskottets betänkande i anledning av motion om upprustning och underhåll av ödegårdar.

Motionen

I motionen 1973:357 av fru Normark m. fl. (s) hemställs att riksdagen hos Kungl. Maj:t begär skyndsamma åtgärder i syfte att rusta upp och underhålla ödegårdar lämpade för det rörliga friluftslivet.

Motionärerna framhåller att befolkningsomflyttningen medför att allt fler goda bostäder blir ödegårdar. En del underhålls av ägarna, andra förfaller snabbt. I en del fall köps gårdar och mark upp av utländska företag och privatpersoner vilket inte gynnar friluftslivet för allmänheten. Staten bör enligt motionärerna undersöka möjligheterna att få köpa eller disponera hus som är lämpliga som fritidsbostäder. Dessa bör underhållas och få disponeras av allmänheten till självkostnadspris. Man får därigenom också en viss beredskap av reservbostäder. Vidare ger reparations- och underhållsåtgärderna välkomna sysselsättningsmöjligheter som bör tas till vara.

Remissyttrande

Utskottet har inhämtat yttrande över motionen från *statens naturvårdsverk* som i sin tur hört länsstyrelserna i Kronobergs, Kopparbergs, Gävleborgs, Västernorrlands, Jämtlands och Västerbottens län, Sorsele och Älvdalens kommuner samt Västerbottens turisttrafikförbund. Naturvårdsverket uttalar i sitt yttrande att frågan om bostäder som lämnas öde och förfaller i huvudsak synes vara ett glesbygdsproblem. Bostäder inom sådana avstånd från de större tätorterna att de kan nås och utnyttjas under veckoslut har som regel högt marknadsvärde och förvärvas av privatpersoner. Verket påpekar att åtgärder för restaurering och upprustning av ödehus kräver noggranna förberedelser, främst i form av inventering och värdering av tänkbara objekt. Vidare måste frågor om finansiering, ägande och drift, standardkrav m. m. lösas. Det inventerings- och urvalsarbete som krävs synes bäst kunna utföras av kommunerna. Även huvudmannaskapet för själva verksamheten torde lämpligast läggas lokalt. Verket erinrar vidare om att statligt stöd till olika turistfrämjande åtgärder utgår främst via arbetsmarknadsstyrelsen och i vissa fall från anläggningsstödet till idrotten. Lämpliga stödformer för upprustningsverksamhet skulle kunna vara det särskilda glesbygdsstödet eller arbetsmarknadsmedel.

Sammanfattningsvis uttalar verket att det för ett ställningstagande till formerna för verksamhetens bedrivande, utformningen av eventuellt

statligt stöd m. m. krävs fördjupad kännedom om dithörande ekonomiska, tekniska och administrativa aspekter. Även om en snabb igångsättning av upprustningsverksamheten kan vara önskvärd bör den därför föregås av en noggrann genomgång av dessa frågor, liksom en viss inventering för bedömning av verksamhetens omfattning.

Tidigare riksdagsbehandling av motion om upprustning av ödegårdar

Vid 1972 års riksdag hemställdes i motionen 1972:1610 av fru Normark m. fl. (s) att riksdagen skulle begära en utredning om upprustning av ödegårdar för utrymning och evakuering av civilbefolkningen. Försvarsutskottet (betänkande FöU 1972:17) avstyrkte motionen under hänvisning till att de utrymningsplanerande myndigheterna f. n. inte hade problem som sammanhängde med tillgången på bostäder. Riksdagen avslog motionen.

Utskottet

I likhet med motionärerna finner utskottet det i och för sig önskvärt om bostäder, som blir stående tomma sedan innehavarna flyttat bort, kan komma till användning för det rörliga friluftslivet. Enligt utskottets mening är det emellertid i första hand på regional och lokal nivå som man har anledning att ta upp frågan om vad man kan och bör göra för att i förekommande fall utnyttja dessa bostäder. Utskottet anser därför inte tillräckliga skäl föreligga för riksdagen att göra den framställning till Kungl. Maj:t som motionärerna önskat.

Utskottet avstyrker alltså motionen och hemställer

att riksdagen avslår motionen 1973:357.

Stockholm den 25 oktober 1973

På kulturutskottets vägnar
LENNART MATTSSON

Närvarande vid ärendets slutbehandling: herrar Mattsson i Lane-Herrestad (c), Larsson i Vänersborg (s), fru Sundström (s), herr Källstad (fp), fru Berglund (s), fru Frænkel (fp), herrar Green (s), Eriksson i Ulfsbyn (c), Andersson i Örträsk (s), fröken Eliasson (c), fru Johansson (s), herrar Sörenson (s), Nisser (m) och fru Nordlander (vpk).

GOTAB 73 5298 S Stockholm 1973